

הכנסת השמינית
מושב רביעי

פרוטרקול מס' 239

מישיבת ועדת השירותים הציבוריים
שהתקיימה ביום א', י"ד בחשון, תשל"ג
11.00 שעה (7.11.76)

ב כ ח ר

חברי הועדה: היו"ר ח. גרוסמן

י. בארי
ל. דיציאן
א. ורדיגר
פ. שינמן
ח. שמעוני

מזמנים:

ד"ר יהושע - מטעם משרד הבריאות
עו"ד נעמן - יועץ משפטי, משרד הבריאות
ס. שפניץ - מטעם משרד המשפטים

מזכירת הועדה:

ש. כרם

יועץ משפטי לוועדה:

מר אליאסוף

רשמה:

מ. סרלו

חוק הגבלת הפרסום של חמרי עישון, תשל"ג-1973

סדר היום:

178.

(נתקבל ביום 14.11.76)

אני פותחת את הישיבה.

היו"ר ח. גרוסמן:

חוק הגבלת הפרסום של חמרי עישון, תשל"ג - 1973

סעיף 2(ב)

ל. דיציאן: על יד התחנה המרכזית יש בית מסחר גדול למוצרי טבק של אלישר. שם יש מודעות פרסומת. האם זה נקרא "ברשות הרבים"?

התשובה בסעיף 3.

מר אליאסוף:

סעיף 2 מדבר באופן כללי. כאן צריך להתייחס לשאלה על מי מוטל האיסור.

היו"ר ח. גרוסמן: הויכוח על "רשות הרבים" נגמר. צריך יהיה להצביע על שתי הגרסאות. מה שתאמר ההגדרה על "רשות הרבים" יחול גם על סעיף 2(ב) וגם על 3.

מר נעמן: אם היצרן מחו"ל, הוא מחוץ לתפיסת החוק הישראלי. משרד הבריאות רצה לתפוס את היצרן, את הסוכן והסוחר במוצרי טבק.

היו"ר ח. גרוסמן: אם על בית ישימו שלט פרסום, מי אחראי על כך?

מר אליאסוף: ישנה ההוראה הכללית בחוק בקשר לשותפים לעבירה. ספק אם אפשר להלביש אותה על כל מקרה. אם יצרן יפרסם מודעה בעתון, מי אחראי? מי עבר עבירה? נניח שמי שהוא מזמין מודעה על סיגריה ומדביק אותה על לוח המודעות. מי עבר עבירה? מי שהזמין את המודעה, או מי שהדביק אותה, או מי שהדפיס אותה?

מר נעמן: הרעיון הוא שמי שיש לו אינטרס הוא אחראי.

י. בארי: כוונת הממשלה היתה כפי שאמר מר נעמן. השאלה היא אם אנחנו מקבלים את ההבחנה הזאת. לדעתי, אם רוצים לאסור פרסום, כל מי שנוגע בדבר, צריך להיות אחראי - גם היצרן וגם העתון. אני לא הייתי סומך רק על החוק הכללי.

אני חושב שהיצרן והסוכן הם אחראים
והם צריכים לתת את הדין.

א. ורדיגר:

אם נכתוב: היצרן ושלוחו, נוכל למצוא
את האשמים.

מר נעמן:

יש תפישה אחת האומרת שהאחריות היא על
היצרן או מי שמייצג אותו. תפישה
שניה - כל מי שיש לו בגיעה בדבר, מי שמדפיס, מדביק, מפרסם, מתקין
חשמל לשלט וכו'. אני נוטה לתפישה המוגבלת.

היו"ר ח. גרוסמן:

אם נאמר: היצרן והסוכן, זה לא יכלול
פרסומאי.

ט. שפניץ:

אם היה פרסום בעתון, או ברשות הרבים,
הוא כבר נתפס.

י. בארי:

אנחנו מוציאים את הפרסומאי, את העתונאי
ואת בעל בית הדפוס?

ל. דיציאן:

היצרן מבקש אפשרות לפרסם תכונות ולא
שבח, זו היתה אחת ההערות שלהם.
סעיף 11 אומר שאם ערב תחילת החוק יש פרסום, חייבים להסיר אותו
תוך ששה חודשים. האם השארת הפרסום על גג הבית היא עבירה בפני
עצמה?

מר אליאסוף:

זו עבירה נמשכת כמו ניהול עסק ללא רשיון.

י. בארי:

הכוונה היתה לאסור על המשך הפרסום
לאחר שקיים החוק. האם זו עבירה שלא

מר אליאסוף:

מסירים פרסומת?

צריך להיות סעיף שבית המשפט יוכל
לצוות על הנאשם להסיר את הפרסומת.

ל. דיציאן:

סעיף 3

יש כאן איסור פרסום של כינוי או סימן
מסחר של יצרן למוצרי טבק. ביח"ר "דונק"
יכול לתלות שלט על בית עסקו בלבד. האם צריך להרחיב את זה על סוכן?

מר אליאסוף:

היו"ר ח. גרוסמן:
בהגדרה של "רשות הרבים" ייאמר:
בכל מקום שנמכרים מוצרי טבק. החלטנו
להוציא את המלה "בלבד". אם לא תקבל הצעתי שזה יהיה למעט בית
מסחר שבו נמכרים מוצרי טבק, אם המלה "בלבד" תימחק אז כל
התוספות בסעיף 3 מיותרות.

ל. דיציאן:
"דובק" היא מונופוליסטית ביצור סיגריות
בארץ. על מנת לעבור על הסעיף הזה היא
יכולה לרשום ברשם החברות חברת מניות לכל סוג של סיגריות לחוד.
הבעלים של החברות הם הבעלים של "דובק", אז לא מפרסמים את שם
הסיגריה אלא את שם היצרן. תהיה חברת "אירופה", חברת "טיים" וכו'.

מר אליאסוף:
האיסור או ההיתר הוא לגבי הפרסום על
בית עסקו. השאלה אם הועדה רוצה לצמצם
את זה לכניסה של בית העסק או בתוך בית העסק, אחרת הוא יוכל לפרסם
גם על הגג.

ה ו ח ל ט

להשאיר סעיף 3 כמתכונתו.

סעיף 4

מר אליאסוף:
מה זה "עתון"? כל עתון היוצא לאור
בישראל, או גם כאלה שיוצאים לאור
בחו"ל?

ל. דיציאן:
נניח שמחר מביאים אחד מהירחונים לדין,
המדובר בסיגריות תוצרת חוץ שמקובלות
בישראל. כלפיהם כל האיסור הזה לא חל, אבל על תוצרת הארץ האיסור
חל כי הפרסומאי לא יכול לשים את זה בעתון אחר.

י. בארי:
מדובר ביצרן טבק.

ד"ר ירום:
המשרד היה מסתפק אילו האיסור היה חל
רק על עתוני ישראל. אחוז הקוראים
עתונות חוץ הוא נמוך. הרבה ארצות מסתפקות בזה שהמודעה לא תעשה
כלפי תושבי אותה ארץ.

א. ורדיגר:
מדוע בסעיפים 2 ו-3 כתוב: לא יפרסם
אדם, ובסעיף 4 מדובר על יצרן. זה לא
נוגע רק ליצרן אלא גם לסוחר ולסוכן.

ל. דיציאן:
הרציו הוא שכלל הפרסום אסור, אבל בעתונות,
המגיעה לכל בית, יש היתר. האם מפחדים
מהעתונות?

מר נעמן:
אינני מאושר מהחוק הזה. החוק הוא ביטוי
לאינטרסים מנוגדים בחברה. החוק הזה מסתפק
בהגבלת הפרסומת, זאת הפשרה שנעשתה.

פ. שינמן:
כל עוד אין החלטה מפורשת לאסור לגמרי את
העישון, אי אפשר להגביל יצרן ולומר לו
שהוא לא יכול לפרסם את הסחורה שלו. החוק בא לצמצם. אני מציע
לכלול לא רק את היצרן אלא גם את בא-כוחו.

א. ורדיגד:
אולי נשנה את סעיף 2 ו-3, שמותר יהיה לפרסם
בכל מקום ובלבד שתהיה אזהרה ליד זה. אז
עשינו דבר שלם וישר מבחינת כולם. בכל מקום שמתירים פרסום, צדיקה
להיות האזהרה.

ד"ר ירום:
בזה לא נקלע למטרה. דבר אחד חשוב למשרד,
שכל פרסומת שאיננה עובדתית, מביאה לעידוד
האדם להמשיך לעשן. לפעמים לא קוראים דוקא את השורה הזאת שהיא בעלת
משקל.

היו"ר ח. גרוסמן:
כלי השורה הזאת אתה כן מתיר, ודוקא האזהרה
שאנחנו רוצים להזהיר את המעשן, אתה אומר
שלא תועיל?

ד"ר ירום:
אני לא רוצה להתיר פרסום בתנאי שתהיה אזהרה.

היו"ר ח. גרוסמן:
יש כמה אפשרויות. יש אפשרות אחת שנמחק את
סעיף 4, שלא יהיה היתר מיוחד לעתונות.

אפשרות שניה, שלמרות שאסור לפרסם ברשות
הרבים, ועתון הוא רשות הרבים, מותר לפרסם בעתון, בתנאי שתהיה
אזהרה.

אפשרות שלישית, שיהיה היתר בעתונות כמו
באותם המקומות שהיתרנו, בתנאי שבכל מקום שהיתרנו, תהיה אזהרה,
כולל העתונות.

פ. שינמן:
בסעיף 5 אני מציע להוסיף: כל עטיפה או
אריזה, או כל מודעה בעתון,,, אז אפשר
יהיה את סעיף 4 להוציא.

ל. דיציאן:
נוסף לסעיף 2 (א) יהיה סעיף אחד במקום כל יתר הסעיפים, שיאמר: לא תורשה פרסומת של מוצרי טבק מכל סוג, אם הפרסומת לא תכלול אזהרה שהעישון מזיק לבריאות.

י. אליאסוף:
בהצעה של ורדיגר יש סטייה בעקרון החוק. יש איסור פרסומת מוחלט לגבי מוצרי טבק. יש היתר פרסומת לגבי יצרן טבק, ויש היתר נוסף לגבי פרסומת בעתונות לגבי סעיף הפרסומת למוצרי טבק, אין כל חריג פרט לחריג של העתונות. לגבי היצרן יש חריג, לגבי בית העסק שלו. היצרן אינו יכול לומר שהעישון מזיק לבריאות.

מר נעמן:
הבעיה הזאת הופיעה בפני הועדה ודנו בעיקר הגורמים האינטרסנטים. הם אמרו שזה לא מוסרי להכריח אותם כאשר החוק מתיר לעסוק במכירת טבק. הפשרה היא רק לגבי העתונות.

י. בארי:
אינני משוכנע עדיין בערכו של החוק. כפי שסעיף 4 מנוסח היום, אין פרוש הדבר שרשאי היצרן לכלול דברי שבח בזכות המוצרים. אמנם נאמר אחר-כך ששר הבריאות רשאי להתקין תקנות, אבל כל עוד לא הותקנו תקנות---

א. ורדיגר:
האם ידוע לכם מה המצב בחו"ל?

היו"ר ח. גרוסמן:
באמריקה העניין בויכוח.

פ. שינמן:
האם בשום מקום אסור לפרסם מלבד בעתונות?

היו"ר ח. גרוסמן:
בכל מקום שבו נמכרים מוצרי טבק מותר לפרסם. אני רציתי לצמצם את זה.

י. אליאסוף:
אם העבירה היא לגבי יוזם הפרסום, אין בעיה. השאלה אם אסור ליזום פרסום רק בעתונות בישראל או גם בעתונות בחו"ל.

היו"ר ח. גרוסמן:
אני בעד זה שזה יחול רק על עתונים המופיעים בארץ.

מר נעמן:
האיסור צריך לחול גם על בעל העתון.

י. אליאסוף:
בסעיף 4(ב) המלים "או אסור" מיחזרות.

סעיף 5

ל. דיציאן: אני שולל את הסיפא.

פ. שינמן: אם על האריזה כתוב בעברית, האזהרה צריכה להיות בעברית; ואם כתוב בשפה אחרת, האזהרה צריכה גם כן להיות בשפה זו.

היו"ר ח. גרוסמן: אולי נאמר: בעברית ובשפה הנוספת המופיעה על האריזה?

י. אליאסוף: על מי מטילים אחריות כאשר אין אזהרה על העטיפה?

ל. דיציאן: צריכות להיות תקנות על כך.

א. זרדינגר: אם משאירים את הפרטים לתקנות מדוע צריך בסעיף 4(ב) לכתוב "ענינים אחרים"?

מה יקרה אם היצרן יכתוב שהעישון מזיק לבריאות ובסוף ישים סימן שאלה?

היו"ר ח. גרוסמן: זו התחכמות.

י. אליאסוף: אם סעיף 5 נוסח כאיסור על היצרן, האם הועדה רוצה לשחרר את היצרן כשהוא מדפיס עטיפות לשם יצוא?

היו"ר ח. גרוסמן: יש שתי הצעות, שזה יהיה רק בעברית, או בשפה נוספת המופיעה על העטיפה. אני בעד זה שהאזהרה תהיה גם בשפה המופיעה על האריזה. עלינו להחליט לגבי השאלה אם זה יחול על סיגריות מיוצאות מהארץ.

ל. דיציאן: אני מציע שהמושל הצבאי יפרסם אותו צו גם לגבי השטחים.

סעיף 6

פ. שינמן: מציע תקופה של שנה במקום ארבעה חודשים.

סעיף 7

מציע למחוק את הסעיף.

פ. שינמן:

מציע למחוק את הסיפא החל מהמלה: מאפרות...

ל. דיציאן:

יש שתי הצעות: האחת למחוק את הסעיף, הצעה שניה למחוק את הסיפא של הסעיף.

היו"ר ח. גרוסמן:

סעיף 8

הועדה צריכה לשקול באיזו מידה היא רוצה להטיל אחריות פלילית על מנהל תאגיד באופן אישי. תאגיד לא הולך למאסר, זה רק עונש החל על אדם. צריך להחליט אם אפשר להאשים את מנהל התאגיד.

י. אליאסוף:

הקנס נקבע ב-1973, אפשר להעלות אותו.

ט. שפניץ:

תציעו נוסח מתאים. אני לא חושבת שמנהל החברה צריך לשאת בעונש.

היו"ר ח. גרוסמן:

סעיף 9

מדוע שלושה שרים צריכים להיות מעורבים?

ל. דיציאן:

יש אינטרס לשר המסחר והתעשייה, לשר החקלאות ולשר הבריאות.

י. אליאסוף:

תבדקו אם סעיף 9 נחוץ.

היו"ר ח. גרוסמן:

סעיף 10

חודשיים זה זמן קצר מדי.

מר נעמן:

סעיף 11

אפשר לאחד את סעיפים 5 ו-11. בסעיף 10 צרפו את העתון עם האזרה. האזרה צריכה

היו"ר ח. גרוסמן:

להיות מצורפת לסעיף 11.

נבדוק את זה.

ט. שפניץ:

הישיבה ננעלה בשעה 12.45